

Priedas Nr. 1 „Pažyma apie Vyriausybės pateiktą savo veiklos pozityvių vertinimų ir Europos Komisijos bei EBPO (OECD) parengtų kritinių Lietuvos situacijos vertinimų skirtumus“

VYRIAUSYBĖS SAVIGYRA UŽ 2015 METUS <i>Vyriausybės 2015 metų veiklos ataskaitos citatos</i>	KAIP VYRIAUSYBĘ VERTINA KITI? <i>Europos Komisijos šalies ataskaitos „Lietuva 2016“, 2016 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) Lietuvos vertinimo ir kitų dokumentų citatos</i>
Lietuvos ekonomikos būklę atspindi svarbiausi ekonomikos rodikliai, tokie kaip subalansuoti viešieji finansai, didėjantis darbo užmokestis, augančios tiesioginės užsienio investicijos ir sparčiai didėjantis pramonės produkcijos mastas.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Pastaruoju metu potencialus augimas sumažėjo dėl nepalankių demografinių pokyčių ir vangių investicijų
Prie darbo užmokesčio didėjimo reikšmingai prisidėjo Vyriausybės inicijuotas minimaliosios mėnesinės algos padidinimas.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Remiantis Lietuvos statistikos departamento paskelbtais preliminariais duomenimis, po paskutiniojo padidinimo minimalus darbo užmokestis sudarys apie 50 proc. verslo sektoriaus vidutinių mėnesinių darbo pajamų ir priartės prie viršutinių ES rodiklių. Tikimasi, kad minimalaus darbo užmokesčio augimas teigiamai paveiks minimalų darbo užmokestį gaunančių asmenų vartojimą, taigi ir ekonomikos augimą. Tačiau dėl didelės minimalaus darbo užmokesčio dalies, palyginti su vidutiniu darbo užmokesčiu, kyla rizika, kad iš darbo rinkos dėl brangumo bus išstumti žemos kvalifikacijos darbuotojai.
Šalies konkurencingumas auga – puikūs ekspertų vertinimai ir sparčiai didėjantis investicijų mastas	<i>OECD nuomonė:</i> Produktyvumas augo vidutiniškai 5 proc. kasmet tarp 1995 ir 2014 m., tačiau išlieka trečdaliu žemesnis nei OECD vidurkis.
	<i>OECD nuomonė:</i> Lietuvos įmonėse inovacijų intensyvumas yra žemas , nepaisant palankių

	tam sąlygų ir į inovacijas orientuotos politikos. <i>OECD nuomonė: Lietuvos valstybinių įmonių finansiniai rodikliai yra prasti.</i> Kai kurių valstybinių įmonių valdybų sudėtis kelia interesų konfliktų ir sudaro sąlygas politiniam įsikišimui į verslo operacijas.
Įvertinus tarptautinės aplinkos pokyčius, bendras prekių eksporto sumažėjimas neturėtų būti vertinamas labai kritiškai.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Stipri vidaus paklausa toliau skatina Lietuvos ekonomiką augti, tačiau 2015 m. eksportas laikinai smuktelėjo. Realiojo BVP augimas 2015 m. siekė 1,7 proc.
Vyriausybė, socialinės atskirties mažinimą išskyrusi kaip aiškų prioritetą, tikslingai ėmėsi socialinę padėtį gerinančių priemonių ir nuosekliai įgyvendino socialiai orientuotos ekonomikos augimo politiką. Svarbu, kad socialinė politika nebuvo vykdoma izoliuotai, rūpinantis vien socialinėmis išmokomis, kartu buvo didinama šeimos ūkių gerovė ir imtasi prevencinių skurdo atsiradimo priemonių. Svarbu pažymėti, kad 2015 metais gerėjo visi pagrindiniai šalies socialiniai rodikliai.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Gyventojų, kuriems grėsė skurdas ar socialinė atskirtis, dalis sumažėjo nuo 30,8 proc. 2013 m. iki 27,3 proc. 2014 m. Šis pokytis iš esmės įvyko dėl sumažėjusios gyventojų, kurie patiria didelį materialinį nepriteklį ir kurie gyvena mažo darbo intensyvumo namų ūkiuose, dalies. Skurdas ar socialinė atskirtis tebegresia 804 000 asmenų, tačiau nacionalinis strategijos „Europa 2020“ skurdo mažinimo tikslas – mažiau negu 814 000 asmenų – pasiektas. Šis pagerėjimas įvyko dėl palankių makroekonominių sąlygų ir demografinių pokyčių, o ne dėl skurstantiems gyventojams skirtų politikos veiksmų. Lietuva – viena iš Europos Sąjungos šalių, kuriose yra didžiausia nelygybė, o skurdo grėsmė didėja bedarbiams, pagyvenusiems žmonėms, vienišioms tėvams ir neįgaliesiems. Itin didelį skurdą patiriančių gyventojų (t. y. kurių pajamos mažesnės negu 40 proc. vidutinių namų ūkių disponuojamųjų pajamų) dalis viršija ES vidurkį ir didėja. <i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Socialinės

	apsaugos sistema yra silpna ir Lietuva yra viena iš ES šalių, kurioje visuomenės nelygybė didžiausia.
	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Pensijų adekvatumas vis dar kelia susirūpinimą. Senatvės pensiją gaunančių asmenų (65 m. ir vyresnių) skurdo ir socialinės atskirties lygis siekia 31,9 proc. ir yra beveik dvigubai didesnis už ES vidurkį.
	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Silpna minimalios socialinės apsaugos sistema. Trumpalaikiams bei ilgalaikiams bedarbiams ir socialinės paramos gavėjams taikomos minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumas yra vienas blogiausių ES.
	<i>2015 metų duomenimis vidutinė pensija Estijoje buvo 371, Latvijoje 288, o Lietuvoje – 247 eurai. Net 40 proc. senatvės pensija yra tik kiek didesnė nei 258 eurai, o tai tik 17 eurų daugiau nei Lietuvoje nustatyta skurdo riba.</i>
	<i>OECD nuomonė:</i> Nelygybė ir skurdo lygis yra dideli, pasitenkinimas darbu ir tikėtina gyvenimo trukmė maži, o emigracija didelė, nors pastaruoju metu sulėtėjo. Socialinė pagalba yra nepakankamai efektyvi, kad sumažintų skurdą.
Bendras nedarbo lygis Lietuvoje priartėjo prie natūraliojo nedarbo lygio rodiklio. Sukurtos naujos darbo vietos (2015 metais šalies darbdaviai užregistravo 235,5 tūkst. laisvų darbo vietų – 3,9 procento daugiau nei 2014 metais), mažėjantis nedarbo lygis (sumažėjo	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Darbingo amžiaus gyventojų mažėja.
	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Augant ekonomikai ir gerokai sumažėjus darbingo amžiaus gyventojų skaičiui, 2015 m. darbo rinkos situacija pagerėjo.
	<i>OECD nuomonė:</i> Lietuvių įgūdžiai neatitinka

nuo 10,7 iki 9,1 procento) ir didėjantis darbo užmokestis rodo vis gerėjančią šalyje dirbančių ir ieškančių darbo asmenų padėtį.	darbo rinkos poreikių. <i>OECD nuomonė:</i> Silpna pagalba nedirbantiems padidina jų pažeidžiamumą skurdui ir prisideda prie įgūdžių neatitikimo darbo rinkos poreikiams. <i>OECD nuomonė:</i> Didelė algų nelygybė, žemas nekvalifikuotų asmenų įsidarbinamumas ir žemas pasitenkinimas darbu mažina darbuotojų gerovę ir prisideda prie aukštos emigracijos
Sėkminga kova su šešeline ekonomika ir pagerėjęs mokesčių surinkimas Šešėlinė ekonomika Lietuvoje traukėsi intensyviausiai tarp Baltijos šalių. Šalyje šešėlinė ekonomika sumažėjo 1,3 procento (iki 25,8 procento). 2015 metais kovos su šešeline ekonomika kompleksinėmis priemonėmis nustatyta 127,4 mln. eurų papildomai mokėtinų mokesčių, t. y. 27 procentais daugiau nei 2014 metais. Gyventojų pajamų mokesčio surinkta 8,7 procento daugiau negu 2014 metais.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Mokestinių prievolių vykdymo atotrūkis yra didelis. Lietuvoje vienas žemiausių ES pridėtinės vertės mokesčio (PVM) prievolių vykdymo užtikrinimo ir jų vykdymo lygis. <i>OECD nuomonė:</i> Mokesčių sistema neskatina pakankamai įtraukaus augimo.
Siekdama didinti viešojo sektoriaus efektyvumą, Vyriausybė 2015 metais toliau tęsė įvairias sistemines viešojo valdymo tobulinimo iniciatyvas. 2015 metais didžiausias leistinas viešojo sektoriaus darbuotojų skaičius sumažintas 1 368 pareigybėmis.	<i>Valstybės tarnybos departamento duomenys:</i> Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigybių skaičius nuo 2012 iki 2016 m. padidėjo 1192. Karjeros valstybės tarnautojų skaičius per tą patį laikotarpį padidėjo 1867.
Pradėta sisteminė sveikatos apsaugos reforma, siekiant pertvarkyti ligoninių tinklą ir reikšmingai padidinti jų teikiamų paslaugų efektyvumą.	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Prasti sveikatos priežiūros rezultatai Lietuvoje ir toliau daro neigiamą poveikį darbingo amžiaus gyventojams. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė gimstant yra trumpesnė už ES vidurkį, o vyrų – viena trumpiausių ES. Nors darbingo

	amžiaus žmonių (20–64 m.) mirtingumas mažėja nuo 2010 m., 2013 m. jis vis dar buvo didžiausias ES.
	<i>Europos Komisijos nuomonė:</i> Lietuvos sveikatos srities rezultatai yra vieni prasčiausių ES, net lyginant su kai kuriomis šalimis, kuriose išlaidų lygis toks pat žemas (pavyzdžiui, Estija, Rumunija ir Lenkija).